

Közép-Kelet-Európai Fenntartható Energia Hálózat

A 2.5 számú munkacsomag kiadványa

Útmutató a SECAP-ok elkészítéséhez a közép-kelet-európai régióban

2023. szeptember

Szerző: ConPlusUltra GmbH

Szerkesztő: Tartui Egyetem

Fordította: WWF Magyarország

A dokumentum a CESEU projekt Tanácsadó Testületének közreműködésével jött létre.

A CESEU az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjából kapott támogatást a 892270 számú támogatási megállapodás keretében.

CENTRAL EASTERN EUROPEAN
SUSTAINABLE ENERGY NETWORK

Tartalomjegyzék

1 Bevezetés	3
1.1 A kiadvány jelentősége	3
1.2 Kinek ajánljuk ezt az útmutatót?	4
1.3 Kiegészítő anyagok	4
2 A SECAP-ok áttekintése	6
2.1 Érintett felek bevonása	7
2.2 Energiaszegénység	8
3 A SECAP kidolgozásának főbb lépései	10
3.1 Stratégia	10
3.1.1 Jövőkép	10
3.1.2 Célkitűzések	11
3.1.3 Alapkibocsátási leltár készítése és nyomon követése	11
3.1.4 Az adatok hozzáférhetősége és gyűjtése	14
3.2 Éghajlatváltozási kockázatelemzés	16
3.3 Az Akcióterv	17
3.3.1 A megvalósítás megtervezése	17
3.3.2 Tanácsok a SECAP-ok megvalósításához	18
4 Szervezeti struktúrák kialakítása	19
5 Az esetleges akadályok és azok leküzdése: A SECAP-készítési folyamatok tanulságai a CEESEU-n belül	22
5.1 Akadályok	23
5.2 A SECAP-folyamat során levont tanulságok	25
5.3 Egyszerűsített tanácsadás: Hét kulcsfontosságú ajánlás	26
6. Ajánlott irodalom	28
7. A CEESEU projekt	29

1 Bevezetés

1.1 A kiadvány jelentősége

Ez az útmutató az Európai Unió által támogatott Közép-Kelet-Európai (CEE) Fenntartható Energia Hálózat (CEESEU) projekt keretén belül készült. Tartalmazza a projekt alatt kifejlesztett oktató anyagok egy részét, közép-kelet-európai helyi szakértők interjút, akik már elkészítették saját [SEAP/SECAP](#)-jukat (Fenntartható Energia Akcióterv/Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv) és a benne foglalt intézkedések gyakorlati megvalósításán dolgoznak. A dokumentum tartalmazza továbbá a projektpartnerek saját régiójukban szerzett tapasztalatait és visszajelzését a SECAP-készítés folyamatával kapcsolatban.

Ez az útmutató a CESEU projekt időtartamát jóval meghaladó hatáskörrel rendelkezik, így a SECAP fejlesztési folyamatában részt vevő közép-kelet-európai közigazgatási tisztviselők is használhatják - akár kis, humánerőforrás-hiányos önkormányzatokról van szó, akár nagy, több részlegre osztott, bővebb szakmai személyzettel rendelkező helyhatóságokról.

A projekt során a CESEU partnerei számos kulcsfontosságú kihívást azonosítottak a SECAP-okkal kapcsolatban a közép-kelet-európai régióban, az adatokat az önkormányzati partnerektől, valamint a projekt szakértőitől gyűjtötték össze, akiknek többsége regionális energiaügynökség:

- Visszatérő problémát jelentenek a finanszírozási kérdések és akadályok;
- Az adatok gyűjtése és ellenőrzése kulcsfontosságú kihívás;
- Az intézkedésekkel szembeni érdektelenség/ellenállás jelentős azokban az országokban, ahol a lakosság szemléletmódja még nem elég érett, és az általános tájékozottsági szint alacsony;
- Könnyebb helyi szinten befolyást gyakorolni és eredményeket elérni, mint országos szinten;
- A szakértők sokszor nem értnek egyet abban, hogy a kibocsátás csökkentése vajon ténylegesen elérhető-e;
- A szakpolitikai intézkedések országos szinten tudják befolyásolni a lakosság és helyi hatóságok elkötelezettségét;
- Néhány kiemelt projekt PR és kommunikációs okokból kerül előtérbe;
- A szabályozási korlátok leküzdését nehezíti, hogy nincsenek olyan meglévő regionális kezdeményezések, amelyek jó példákkal szolgálhatnának;
- A háttérismeretek (know-how) és a humánerőforrás hiánya, valamint az általános kapacitáshiány;
- Különböző helyi (politikai) érdekek ütközése és az érdekeltek csoportjainak nézeteltérései.

Az útmutató a CESEU projekt mintatelepüléseivel való együttműködésből szerzett tapasztalatok alapján, a fent felsorolt problémákra (rész)megoldásokat nyújt, valamint konkrét ajánlásokat tesz a SECAP-ok készítésére és felülvizsgálatára. A dokumentum továbbá felhívja a figyelmet, hogy az uniós szintű szereplők - például a Polgármesterek Szövetsége (Covenant of Mayors - CoM) kezdeményezés¹ - részéről milyen módszertani vagy folyamatkezelési változásokra van szükség, amelyek jobban figyelembe veszik a közép-kelet-európai régió egyedi igényeit és körülményeit.

---

¹ Polgármesterek Szövetsége, <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/home>

1.2 Kinek ajánljuk ezt az útmutatót?

Az útmutató átfogó áttekintést nyújt a Fenntartható Energia- és Klíma akciótervek (SECAP-ok) tervezéséről, kidolgozásáról és végrehajtásáról, amelyek célja az üvegházhatású gázok (ÜHG-k) kibocsátásának 55%-os csökkentése 2030-ig, valamint az önkormányzatok csatlakozása a Polgármesterek Szövetségéhez (CoM). Emellett magába foglal a közép-kelet-európai régióra vonatkozó információkat, valamint a CESEU projekt keretében a SECAP-ok kidolgozásának és végrehajtásának tapasztalataiból származó példákat. Az itt található anyagok segítséget nyújtanak a közép-kelet-európai önkormányzatoknak SECAP-juk főbb fejezeteinek kidolgozásában, az érdekelt felekkel való együttműködésben és az akciótervek végrehajtásában.

Ez az útmutató elsősorban azokat a közép-kelet-európai önkormányzatokat hivatott támogatni, amelyek különböző okok miatt - például a tervezési folyamat ismeretének vagy a háttértudás, a szakértelem, kapacitás, a forrásokhoz való hozzáférés hiányában vagy a helyi érdekelt felek motiválatlansága miatt - lemaradtak nyugat-európai társaiktól a SECAP-ok kidolgozásában és megvalósításában. A program segítséget nyújt a közép-kelet-európai helyhatóságok számára a SECAP-ok kidolgozásához, amelyekben az önkormányzatok előmozdítják az energiahatékonyság növelését, a fenntartható, megújuló energiaforrásokra való áttérést, a széndioxid-kibocsátás csökkentését és az éghajlati változásokhoz való jobb alkalmazkodóképességet, ezáltal segítve a régiót az EU klímasemlegesség céljainak elérésében.

1.3 Kiegészítő anyagok

A CESEU projekt számos olyan segédanyagot dolgozott ki, amelyek mind a nagyobb városok, mind a kisebb települések számára fontosak a SECAP-ok kidolgozásában, végrehajtásában és értékelésében. Ezek mind elérhetőek a CESEU [weboldalán](#) és más oldalakon is linkelve.

SECAP Képzési anyagok (I): helyi és regionális SECAP tervezési folyamatok, politikai dimenziók, az érdekelt felek bevonása és adminisztratív struktúrák; varsói és zágrábi példák.	Oktatási diasor I
SECAP Képzési anyagok (II): SECAP végrehajtási folyamatok, ellenőrzés, városi alkalmazkodást támogató eszközök, adatgyűjtés, riportálási követelmények és a SECAP-ok finanszírozása.	Oktatási diasor II
SECAP Értékelő Eszköz: egy könnyen használható eszköz az önkormányzatok számára, amellyel gyors kiértékelést végezhetnek saját SECAP-jukról (különösen ajánlott a kötelező felülvizsgálat előtt alkalmazni ezt az eszközt)	Eredeti angolul és fordításai
Gyors útmutató a SECAP Értékelő Eszközhöz	Útmutató az Eszköz használatához
Szakpolitikai ajánlások a jobb SECAP-ok érdekében	Szakpolitikai ajánlások

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2019

Az energiaszegénység felmérése, a kibocsátások nyomon követése és a társadalmilag hatékony megoldások azonosítása az éghajlatpolitikai célok elérése érdekében.	Következő lépések a SECAP-okban
Energiahatékonysági úttörő modell: Replikációs Iránymutatások	Az energiahatékonysági modell replikációja

A közelmúltban született meg a Google és a CESEU partnere, a Közép-Kelet-Európai Fenntartható Energia Hálózat - [CEESEN](#) - alapító tagja, a [Climate Alliance](#) közötti együttműködési megállapodás, amely az 50 000 lakosnál nagyobb uniós településekre vonatkozó adatoknak az [Environmental Insight Explorer](#) (EIE)² keretében történő felhasználásáról szól, és hasznos kiegészítője az önkormányzatok által használható eszköztárnak. Csatlakozási szándék esetén először kérjük, regisztráljon az EIE-nél, majd [vegye fel a kapcsolatot közvetlenül a Climate Alliance-szal](#). Kérjük, levelezésében tisztázza, hogy hogyan és milyen célra szeretné felhasználni az EIE adatait.

---

² A Google LLC védjegye

2 A SECAP-ok áttekintése

Az EU elképzelése szerint 2050-re karbonsemleges és a klímaváltozás hatásainak ellenálló városokban fogunk élni megfizethető, biztonságos és fenntartható energiához való hozzáféréssel. Az Európai Polgármesterek Szövetsége mozgalomhoz való csatlakozással kinyilvánítja azon szándékukat, hogy (1) csökkentik az üvegházhatású gázok kibocsátását területükön, (2) növelik az ellenálló képességet és felkészülnek az éghajlatváltozás káros hatásaira, valamint (3) az igazságos átmenet biztosítása érdekében kulcsfontosságú intézkedésként kezelik az energiaszegénységet. **A Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv (SECAP)** szakpolitikai eszköznek minősül, ugyanakkor egy szakmai-műszaki dokumentum is, amely a helyi szinten alkalmazott éghajlatvédelmi tevékenységek kivitelezésére és ellenőrzésére szolgál. Ugyanakkor egy kommunikációs és promóciós eszköz is az érdekelt felek számára. Kulcsfontosságú dokumentumként megmutatja, hogy a Polgármesterek Szövetségének aláírója³ hogyan kívánja elérni az EU 2030-ig szóló középtávú energia- és éghajlatváltozási kötelezettségvállalásait. A SECAP tartalmazhat hosszabb távú terveket, de ebben az esetben szükséges tartalmaznia rövid távú értékeket és célokat 2030-ra.

A SECAP-nak tartalmaznia kell a kibocsátások **mérséklésére, azaz a mitigációra** vonatkozó intézkedéseket (legfőképp szén-dioxid **CO₂**, metán **CH₄**, és nitrogén-dioxid **N₂**) és a végfelhasználók végső energiafogyasztását, valamint az éghajlatváltozás hatásaihoz való **alkalmazkodást** célzó intézkedéseket. Az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése kapcsán az épületek, a közintézmények és az infrastruktúra, valamint a városi közlekedés (mobilitás) a legfontosabb ágazatok. A helyi önkormányzat a helyi villamosenergia-termeléssel és a fűtés/hűtés előállításával kapcsolatos intézkedéseket is figyelembe veheti. Az **alkalmazkodás** érdekében a SECAP-nak intézkedéseket kell tartalmaznia azokban az ágazatokban és területeken, amelyek valószínűleg a legsebezhetőbbek a városban (hotspotok).

Az önkormányzatoknak jó példát kell mutatniuk a mitigációs intézkedések végrehajtásában saját létesítményeik, épületeik, járműparkjuk stb. tekintetében. A SECAP-nak azonban az állami és a magánszektortól kapcsolatos fellépésekre is ki kell terjednie, mivel a Polgármesterek Szövetsége 2030-as kötelezettségvállalásának aláírása a helyi hatóságok teljes földrajzi területére vonatkozik.

A SECAP elkészítési folyamatának fő lépései:

1. Stratégia meghatározása (beleértve a jövőképet, célkitűzéseket, célokat)
2. **Alapkibocsátási leltár** (BEI - Baseline Emission Inventory)
3. **Éghajlatváltozási kockázatelemzés** (RVA)
4. **Mitigációs és adaptációs intézkedések 2030-ig** (Akcióterv)
5. **Energiaszegénység**⁴

A SECAP a legtöbb esetben nem egy teljeskörű és kizárólagos stratégiai dokumentum. Csupán az önkormányzatok aktuálisan tervezett kibocsátáscsökkentési és alkalmazkodási lehetőségeit, valamint a főbb beavatkozási pontokat mutatja meg. Idővel ki lehet és ki is kell egészíteni, hogy az intézkedések megfelelően reagáljanak a kihívásokra.

³ Polgármesterek Szövetsége, <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/home>

⁴ Kötelező 2025. január 1-jétől; lásd a Szövetség [energiaszegénységről](#) szóló jelentéstételi iránymutatásait.

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CEESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2019

A Polgármesterek Szövetségéhez való csatlakozással az önkormányzatok vállalják, hogy középtávú (2030 és 2040) és hosszú távú (2050) célokat tűznek ki, amelyek összhangban vannak az uniós célkitűzésekkel, és legalább olyan ambiciózusak, mint nemzeti célkitűzéseik, azzal a hosszú távú céllal, hogy 2050-re klímasemlegességet érjenek el. Technikai szinten ezért a klímasemlegesség eléréséhez a széndioxid-kibocsátás minimális csökkentése 80%; az önkormányzatok azonban használhatják a 2050-re vonatkozó nemzeti kibocsátáscsökkentési célokat, amelyek általában 80%-nál magasabbak.

A SECAP-ok középtávú céljainak kidolgozásához szükséges lépések részleteit a 3. fejezet tartalmazza.

2.1 Érintett felek bevonása

Az érintett felek bevonása az első szükséges lépés, ha a cél a SECAP-ban foglalt konkrét intézkedések kiegészítéséhez szükséges *magatartásbeli változások* elindítása és ösztönzése, ami a SECAP sikeres végrehajtásának egyik legfontosabb jellemzője.

A SECAP-készítés folyamata során maga a dokumentum hatással lehet az egyes érintett felek érdekeire, illetve ugyanígy az ő tevékenységeik is visszahathatnak a SECAP-készítés folyamatára. Ők rendelkeznek a megfelelő adatokkal, és ellenőrzik a **SECAP kidolgozásához** és végrehajtásához szükséges információkat, erőforrásokat és **szakértelmet**. Ezen túlmenően a részvételükre és bevonásukra is szükség van a **SECAP-ban foglaltak sikeres végrehajtásához**. Szintén elengedhetetlen azoknak a lakosoknak és szervezeteknek a bevonása a folyamatba, akiknek közvetlen hatásuk van az intézkedésekre, és akiket az **éghajlatváltozás mérséklésére irányuló terv minden fázisa érint**.

Az alábbi lista tartalmazza azokat az érintett feleket, akik fontosak lehetnek a SECAP fejlesztési folyamatának elindításában. A lista nem teljes körű, minden település esetében egyéni felülvizsgálat lehet szükséges.

- Helyi hatóság: az érintett önkormányzati szervek és vállalatok (önkormányzati energia- és víziközművek, közlekedési vállalatok stb.)
- Helyi és regionális energiaügynökségek
- A nemzeti/regionális/megyei közigazgatási és/vagy a szomszédos helyi hatóságok képviselői, a más közigazgatási szinteken zajló tervekkel és intézkedésekkel való összehangolás és annak biztosítása érdekében.
- Pénzügyi partnerek, például bankok, magánalapok, energiaszolgáltató vállalatok (ESCO-cégek), biztosítók
- Szakmai szervezetek, például kereskedelmi, építész- és mérnöki kamarák
- Az építőipari ágazat: építőipari vállalatok, fejlesztők, lakásügyi hatóságok, lakáskarbantartás
- Közlekedési/mobilitási szereplők: magán- és tömegközlekedési vállalatok stb.
- Energiaszolgáltatók és közművek
- Vállalkozások és más iparági szereplők
- Polgári védelem (pl. rendőr- és tűzoltókapitányság)
- Civil szervezetek és a civil társadalom más képviselői, beleértve a diákokat, munkavállalókat stb.
- A lakosság
- Szakértők (pl. tanácsadók)
- Egyetemek, iskolák és kutatóközpontok/intézetek
- Kórházak/segélyszolgálat
- Idegenforgalmi szereplők
- Mezőgazdasági szereplők, ahol szükséges
- Média

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2019

Az érdekelt feleket a SECAP-folyamat minden szakaszába be kell vonni, a kezdeményezéstől fogva a tervezésen és végrehajtáson át az ellenőrzésig és értékelésig.

- Az érdekelt felek bevonásának első fázisa a terv kidolgozása, ami kiterjed a célok megfogalmazására, a munkaterv kidolgozására és az érdekelt felek azonosítására, illetve a megvitatandó kérdések elemzésére.
- A második szakasz a kapacitásbővítéssel foglalkozik. A SECAP-csapatnak fel kell mérnie az érdekelt felek képzési és erőforrásigényét, kommunikációs anyagokat és módszereket kell kifejlesztenie ahhoz, hogy az érdekelt felek folyamatosan részt tudjanak venni a SECAP kidolgozásában és megvalósításában. Amikor a következő fázisba lép, a tervezett intézkedéseken belül a SECAP-nak módszert kell kidolgoznia az érdekelt felek előrehaladásának nyomon követésére.
- Az utolsó fázisban érdemes visszajelzéseket gyűjteni, értékelni a folyamatokat, illetve az eredményeket összevetni az eredeti célokkal. Ez mind segítséget fog nyújtani abban, hogy javíthassa vagy felülvizsgálja az érdekelt felek bevonására vonatkozó stratégiáját.

Számos lehetőség van az érdekelt felek bevonására:

- ✓ Tájékoztató és oktató célú programok (pl. brosúrák, hírlevelek, reklámok, kiállítások, helyszíni szemlék)
- ✓ Tájékoztató és interaktív programok (pl. nyilvános ülések, kérdőívek és közvéleménykutatások, személyzettel kísért kiállítások)
- ✓ Részvételi és tanácsadói programok (pl. workshopok, fókuszcsoportok, fórumok, nyílt nap)
- ✓ Kiterjesztett részvételi programok (pl. közösségi tanácsadó bizottságok, polgári esküdtszék).

2.2 Energiaszegénység

Az Európai Bizottság [Energiaügyi Főigazgatósága](#) szerint az energiaszegénység "olyan állapot, amelyben a háztartások nem jutnak hozzá az alapvető energiaszolgáltatásokhoz és -termékekhez". Az EU kinyilvánította elkötelezettségét az [energiaszegénység elleni küzdelem](#) és a kiszolgáltatott fogyasztók védelme mellett.

A SECAP-ok keretén belül és annak harmadik pilléréként, a mitigáció és az alkalmazkodás mellett, **2025. január 1-jétől a helyi hatóságoknak kötelező felmérést készíteni** annak meghatározására, hogy a települést érinti-e energiaszegénység és milyen mértékben; azonosítaniuk kell a kiszolgáltatott csoportokat, majd adott esetben intézkedéseket kell kidolgozniuk az energiaszegénység elleni küzdelemben. Az energiaszegénységgel kapcsolatos intézkedéseknek 2024. végéig nem szükséges külön akciótervvel rendelkezniük, de a kibocsátáscsökkentési és alkalmazkodási intézkedéseknek hozzá kell járulniuk ehhez a célhoz⁵.

Négy alapvető mutató nyújthat segítséget az energiaszegénység felmérésében:

- közüzemi számlák hátralékai
- az otthonok alkalmatlansága a megfelelően melegen tartásra⁶
- az országos átlaghoz viszonyítva a háztartások energiára fordított költségeinek nagyon alacsony aránya (ezt "rejtett energiaszegénységnek" is nevezik, mivel ez az energia alulfogyasztására utalhat - de ugyanúgy jelezheti a szigetelésbe vagy új, energiahatékony fűtési módszerekbe történő beruházásokat is)

⁵ Polgármesterek Szövetsége [energiaszegénységről](#) szóló jelentéstételi iránymutatások

⁶ Ld. "[Alkalmatlanság az otthon melegen tartásához](#)," és [Energiaszegénység, Nemzeti mutatók](#), 45. oldal

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CEESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2019

- magas energiakiadások háztartásonként más kiadásokhoz viszonyítva (magasabb, mint 10%).

Az energiaszegénység mögött olyan tényezők állnak, mint az alacsony jövedelem, a magas energiaárak, a nem megfelelő hatékonyságú készülékek vagy az egyes energiaszolgáltatásokhoz való hozzáférés hiánya. Eddig az energiaszegénység elleni küzdelem a világításra, a fűtésre, a hűtésre és a háztartási készülékek működtetésére összpontosított. A [legújabb kutatások](#) szerint azonban más lényeges szempontokra is ki kell térni, mint például a közlekedési szegénységre, amely arra utal, hogy a közlekedési szolgáltatások nem képesek megfelelő színvonalat elérni (pl. nehézségek a gépjármű működési költségeinek fedezésében, vagy korlátozott hozzáférés a tömegközlekedéshez).

3 A SECAP kidolgozásának főbb lépései

1. ábra: A SECAP-kidolgozási folyamat

3.1 Stratégia

A stratégia kidolgozása tartalmazza a helyhatóság jövőképének meghatározását, valamint a konkrét célkitűzéseit.

3.1.1 Jövőkép

A jövőkép (szakpolitikai) iránymutatást ad a helyi önkormányzat SECAP-jának az éghajlat- és energiapolitikai célok elérése érdekében. Ambiciózusnak, de ugyanakkor reálisnak kell lennie. Összhangban kell lennie a Polgármesterek Szövetségének kötelezettségvállalásaival - **az ÜHG-kibocsátás 55%-os csökkentése a 2030-ig** - valamint azzal, hogy az önkormányzatok fokozatosan ellenállóbbá válnak és alkalmazkodnak az éghajlatváltozáshoz (a hőhullámok, erdőtüzek, árvizek, föld- és sziklaomlások, szélörpések, és a partmenti erózió ellen).

Ahogy azt a 3. fejezetben említjük, a SECAP-ot a helyi közösségek támogatásával, azaz a polgárok részvételével és munkacsoportokkal kell kidolgozni. Az elsődleges érdekelt felek számára elkötelezettségi stratégiákat kell kidolgozni, hogy megfelelően és a lehető leghatékonyabban vegyenek részt a folyamatban. **A jövőkép kialakításában érdekelt** lehetnek az energiaszektor, a környezetvédelem, az infrastruktúra, a vállalkozások, a regionális fejlesztés és a gazdaság területén működő **helyi döntéshozók**, a **közműszolgáltatók** (energiatermelők, -forgalmazók, -szolgáltatók és -szabályozók), **az energiaszektor döntéshozói**, főleg a nagy mennyiségben energiát termelő vagy fogyasztó iparágazatok (pl. villamos energia, mezőgazdaság és energiaintenzív iparágak), **szakértők** (tudományos, mérnöki, szakpolitikai, társadalomtudományi és üzleti szakértők), illetve az alacsony széndioxid-kibocsátású energiával kapcsolatos kutatással és érdekérvényesítéssel foglalkozó **civil szervezetek**.

Tippek az energetikai jövőkép megalkotásához:

- ✓ Alakítson ki egy központi „jövőképpalkotó csapatot”
- ✓ Az alaphelyzet-elemzés alapján határozza meg a lehetséges beavatkozási pontokat.
- ✓ Tervezzen különféle energetikai forgatókönyveket és előrejelzéseket a régiójára vonatkozóan.
- ✓ Tesztelje a forgatókönyveket az érdekelt felek kulcsfontosságú csoportjaival – vonja be az összes érintett szervezetet (hatóságok, ipari képviselők, kutatók, civil szervezetek stb.).
- ✓ Törekedjen egyetértésre az érdekelt csoportjain belül.

3.1.2 Célkitűzések

A célkitűzéseknek és céloknak az alapállapot-felülvizsgálat során kijelölt mutatókhoz kell igazodniuk (4.1.3 fejezet). A jövőképet ágazati célok szintjére kell átültetni. Itt SMART-célkitűzéseket kell alkalmazni, ahol a SMART a Specific, Measurable, Achievable, Realistic, and Time-bound (specifikus, mérhető, elérhető, reális és időhöz kötött) rövidítése.

Tippek a SMART-célok megalkotásához

- ✓ **Specifikus** (jól megfogalmazott, célzott, részletes és konkrét): Mit szeretnénk csinálni? Miért fontos ez? Ki mit fog csinálni? Miért kell megcsinálnunk? Hogyan fogjuk megcsinálni?
- ✓ **Mérhető** (kWh, idő, pénz, % stb.): Honnan fogjuk tudni, hogy mikor értük el ezt a célt? Hogyan tudjuk elvégezni a megfelelő méréseket?
- ✓ **Elérhető** (megvalósítható, végrehajtható): Ez lehetséges? Meg tudjuk-e valósítani a megadott határidőn belül? Megértjük a korlátokat és a kockázati tényezőket? Korábban már sikeresnek bizonyult valahol?
- ✓ **Reális** (a rendelkezésre bocsátott források keretein belül): Rendelkezünk-e jelenleg azokkal az erőforrásokkal, amik szükségesek a cél eléréséhez? Ha nem, akkor hozzá tudunk-e jutni extra erőforrásokhoz? Szükségünk van-e az idő, a költségvetés és az emberi erőforrások átcsoportosítására ahhoz, hogy ez megvalósítható legyen?
- ✓ **Időhöz kötött** (meghatározott határidő vagy ütemterv): Mikor fog megvalósulni ez a célkitűzés? Egyértelmű-e a határidő? Elérhető és reális a határidő?

3.1.3 Alapkibocsátási leltár készítése és nyomon követése

Az alaphelyzet-felmérés (Alapkibocsátási leltár - Baseline Emission Inventory, BEI) foglalja össze az település jelenlegi helyzetét az energiafelhasználás és a kibocsátások tekintetében. Ezek alapján megkezdődhet a SECAP-kidolgozási folyamat, amely magában foglalja a célkitűzések meghatározását, a megfelelő intézkedések kidolgozását és nyomon követését. A felülvizsgálatnak a **meglévő adatokon** kell alapulnia, és tartalmaznia kell a vonatkozó terveket, eszközöket, jogszabályokat és meglévő politikai irányelveket. Az alapállapot bemutatása során megfelelő **adatforrásokra** van szükség az adatok gyűjtéséhez és felülvizsgálatához. Létre lehet hozni önértékelő eszközt a saját önkormányzati dolgozók által is, míg a külső szakértői bevonással és értékeléssel kombinálva nagyobb értéket adhat a folyamatnak.

A BEI-nek (Alapkibocsátási leltár) relevánsnak kell lennie, azaz a település hatáskörébe tartozó területre kell korlátozódnia, és az energiafogyasztási, energiatermelési, mobilitási stb. adatokra kell

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CEESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2019

hivatkozni. A BEI-hez meg kell határozni egy referenciaévet, amelyet a 2030-ban elért kibocsátáscsökkentési eredményekkel kell összevetni. Nagyon fontos, hogy a BEI és a nyomon követési kibocsátás-leltár (MEI)⁷ ugyanazt a módszertant használja, illetve hogy az adatkészletek következetesek és a jelentések minden évben összegegyeztetettek és összehasonlíthatók legyenek.

A BEI/MEI keretein belül az önkormányzatok ágazatonként és energiahordozóként jelentik a **végző energiafogyasztást és a kibocsátási tényezőket** minden (közvetlen és közvetett, illetve nem energiával kapcsolatos) kibocsátási forrásra vonatkozóan. Nem ajánlott figyelembe venni a nagy ipari erőművek kibocsátásait, mivel ezekre az ETS ([kibocsátáskorlátozási és kereskedelmi](#)) vagy hasonló rendszerek vonatkoznak. Az említett elvek alapján az üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátását a **három fő szektorból, vagyis az épületek/infrastruktúra, a közlekedés és a teljes kibocsátási elszámoláshoz hozzájáruló egyéb, nem energiával kapcsolatos** ágazatokból kell jelenteni, és az energiaellátás kibocsátását a közvetett kibocsátások helyi kibocsátási tényezőjén keresztül kell feltüntetni. A jelentésnek ki kell terjednie a Polgármesterek Szövetségének hatáskörébe tartozó egyéb tevékenységi ágazatokra is, amelyekben az önkormányzat lépéseket kíván tenni.

Az üvegházhatású gázok kibocsátását minden egyes energiával kapcsolatos tevékenységi ágazatra úgy számítják ki, hogy a tevékenységi adatokat felszorozzák az IPCC⁸ energiahordozókénti⁹ kibocsátási tényezőivel, lásd az alábbi, 2. ábrát.

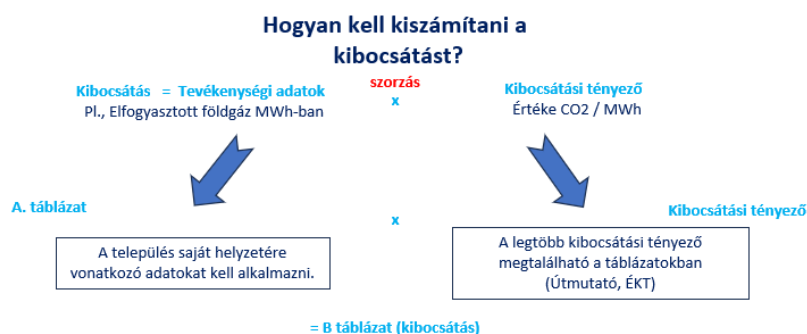
---

⁷ A különbség a BEI és MEI között: [Polgármesterek Éghajlat- és Energiaügyi Szövetsége, Jelentési Iránymutatás](#)

⁸ A kibocsátási tényező egy olyan együttható, ami számszerűsíti az üvegházhatású gázok egységnyi tevékenységre jutó kibocsátását vagy kivonását. A kibocsátási tényezők gyakran mérési adatok mintáján alapszanak, amelyeket átlagolnak, hogy egy adott működési feltétel mellett egy adott tevékenységi szintre jellemző kibocsátási arányt alakítsanak ki. Tekintse meg az IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change, Éghajlatváltozási Kormányközi Testület) [glosszáriumát](#)

⁹ [Az energiahordozók](#) magában foglalják a villamos energiát és a hőt, valamint a szilárd, folyékony és gáznemű tüzelőanyagokat.

Kibocsátási alapleltár KVANTITATÍV MEGKÖZELÍTÉS

MEI (Monitoring emission inventory): A kibocsátási leltár nyomon követése (a kibocsátási leltár egy másik évre vonatkozóan jelentve)

2. ábra: BEI (és MEI) kiszámítása

A végső energiafogyasztás tartalmazza a végfelhasználóknak leszállított összes energiát. A végfelhasználói tevékenység ágazatokra van osztva. A 3. ábra bemutatja az adatgyűjtés lehetséges forrásait.

Példa az energetikai adatok lehetséges forrásaira gazdasági ágazatonként

3. ábra Példa az energetikai adatok megfelelő forrásaira gazdasági ágazatonként

A helyi energiatermelés (villamos energia és fűtés/hűtés) nem szerepel a BEI/MEI tevékenységi ágazatai között, de hatása a [helyi kibocsátási](#) tényezők kiszámítása miatt megjelenik, amelyeket a villamos energia és a fűtés/hűtés fogyasztásából származó közvetett ÜHG-kibocsátás kiszámításához kell felhasználni, és az energiaellátás kibocsátásainál kell jelenteni.

Az alapállapot-felülvizsgálatnak tartalmaznia kell a **Kockázatokra és sebezhetőségekre vonatkozó értékelést (Risk and Vulnerability Assessment, RVA)** is, amely megállapítja a kockázatok jellegét és mértékét a potenciális veszélyek és a sebezhetőség vizsgálatával. Ezek potenciális fenyegetést vagy kárt jelenthetnek az emberekre, a tulajdonra, a megélhetésre és a környezetre.

A **SWOT**-elemzés (erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek) hasznos eszköz lehet a SECAP-folyamatban. Az alapállapot-vizsgálat megállapításai alapján ez az elemzés felhasználható a helyi hatóság erősségeinek és gyengeségeinek meghatározására az energia- és klímagazdálkodás témakörében, valamint a SECAP-ot befolyásoló lehetőségek és veszélyek meghatározására. Ez az elemzés segíthet a prioritások kijelölésében a SECAP fellépések és intézkedések kidolgozása során.

3.1.4 Az adatok hozzáférhetősége és gyűjtése

Az összegyűjtött adatoknak tükrözniük kell a **helyi** fogyasztást és ebből következően a település helyzetét. Nem célszerű az országos vagy regionális adatoknak a települési szintre történő lebontása.

Az összegyűjtendő adatoknak tartalmazniuk kell a villamos energia, a gáz, a távfűtés, a fűtőolaj, a gázolaj, a benzin, a növényi olaj, a biogáz, a bioüzemanyag, a napenergia, a geotermikus energia, az egyéb üzemanyagokból és biomasszából előállított energiára irányuló adatokat. A következő ágazatokra érdemes összpontosítani:

- ✓ Önkormányzati épületek berendezései, felszerelései
- ✓ Szolgáltató (nem önkormányzati) épületek, berendezések/létesítmények
- ✓ Lakóépületek
- ✓ Ipar (nem ETS - azaz az EU kibocsátáskereskedelmi rendszerén kívül)¹⁰
- ✓ Önkormányzati flotta
- ✓ Tömegközlekedés
- ✓ Magánjellegű fuvarozás
- ✓ Mezőgazdaság, erdészet, halászat
- ✓ Zöld energia vásárlása
- ✓ Helyi megújuló energiatermelés
- ✓ Helyi villamosenergia-, hűtési és fűtési energiaigény
- ✓ Hulladék és szennyvíz
- ✓ Széndioxid-kibocsátási tényezők

Az energiaszolgáltatóktól lehet beszerezni a villamos energiára, gázra, távfűtésre (vezetékes energiahordozók) és **egyéb tüzelőanyagokra** vonatkozó adatokat. Az uniós jogszabályok ([az energiahatékonyságról szóló uniós irányelv](#)) és/vagy a nemzeti jogszabályok alapján az energiaszolgáltatók kötelesek összesített formában tájékoztatást adni az energiafogyasztási adatokról, amelyek nem védettek a GDPR-rendelet által. Ha egy településnek több energiaszolgáltatója van, a hálózati üzemeltetőknek kell adatot szolgáltatnia a területükön lévő energiafogyasztásról, mivel ők rendelkeznek minden releváns adattal az adott területen elosztott energia mennyiségéről. Egy másik módja az energiafogyasztásra vonatkozó adatok megszerzésének, ha az önkormányzat és az energiaszolgáltató közötti szerződésbe vagy együttműködési megállapodásokon keresztül (pl. egy

¹⁰ [Nem ETS kibocsátások](#) magyarázata

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2019

regionális energiaügynökség vagy más intézmény támogatásával) adatszolgáltatási záradékot foglalnak bele.

Az energiaszolgáltatóktól származó adatok tiszta képet adhat **a földgáz, a villamos energia, a fűtőolaj, a növényi olaj, a biogáz, a bioüzemanyag, illetve a geotermikus energia fogyasztásáról**. Egyes önkormányzatok ingatlan-nyilvántartásokat vagy katasztereket alakítanak ki az önkormányzaton belül rendelkezésre álló műszaki adatok felhasználásával a kazánokra és/vagy kapcsolt energiatermelő rendszerekre vonatkozóan. Egy másik lehetőség a kéményseprők adatainak (teljesítmény, kor és átlagos fogyasztási órák) felhasználásával a fűtőolaj-fogyasztásra vonatkozó önkormányzati számítás, vagy a lakosság körében az energiafogyasztásukról szóló [felmérések](#) indítása.

Ha van rá mód, akkor ajánlott az összegyűjtött fogyasztási adatokat összevetni más forrásokkal, például a városi szintű fogyasztási statisztikai adatokkal (energiahordozók és ágazatok), a város különböző épülettípusaira vonatkozó átlagos becslésekkel, illetve a lakossági felmérésekkel a háztartások energiafogyasztásáról és a gépjárművekkel megtett kilométerekről, továbbá a dízel- vagy benzinfogyasztásról.

Gyakran a legnagyobb kihívást **közlekedési ágazatra** vonatkozó adatok gyűjtése jelenti. Az önkormányzati flotta esetében sok önkormányzat az üzemanyag-fogyasztást a számlákból a tankolási arány alapján számítja ki. A tömegközlekedés terén a közlekedési vállalatok tisztában vannak a fogyasztással, de a nehezebb feladat ennek kiszámítása egy településre nézve (a tömegközlekedés gyakran több települést is kiszolgál). A **magánfuvarozási ágazat** fogyasztását a legnehezebb megfigyelni. Ebben az esetben a regisztrált járművek számbavétele alkalmazható. Sok önkormányzat a mobilitás fogyasztását a településen regisztrált különböző járművek számából, a járművek jellemző átlagos fogyasztásából és a megtett távolság becsült értékéből számolta ki. További lehetőség lehet az önkormányzat területén történő üzemanyag-eladások adatainak használata (ez azonban nem írja le túl pontosan a valódi helyi helyzetet), vagy közlekedési áramlási modellek kidolgozása útkamerák felhasználásával.

A **helyi energiatermelésre és a kibocsátási tényezőkre** vonatkozó adatoknak tartalmazniuk kell a villamos energiát, valamint a szélérőművekből, a napenergia-termelésből, a kapcsolt energiatermelésből, a vízerőművekből és a távfűtésből származó kibocsátást. Az energiatermelés tekintetében a hálózatüzemeltetők rendelkeznek adatokkal a különböző technológiák által termelt energia éves mennyiségéről. A fűtési és hűtési rendszerek gyártói is tudnak megfelelő információkat nyújtani. Ezen túlmenően, mivel ők adják ki a szükséges telepítési engedélyeket, az önkormányzatok tisztában vannak az energetikai rendszerek (napelemek, napkollektorok, kapcsolt energiatermelés, geotermikus stb.) mennyiségével és elhelyezésével.

3.2 Éghajlatváltozási kockázatelemzés

A **kockázatelemzés vagy kockázat- és sebezhetőségi értékelés (Risk and Vulnerability Assessment, RVA)** megvizsgálja a várható veszélyeket és az éghajlati anomáliákból eredő következményeket, valamint a sebezhető pontokat, amelyek veszélyt vagy kárt jelenthetnek az emberekre, a tulajdonra, a megélhetésre és az ökoszisztémára. Ennek eredményeképpen az RVA értékeli a kockázat jellegét és nagyságrendjét.

Az RVA **három fő lépésből** áll:

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CEESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2019

1. lépés: Az önkormányzatok felmérik, hogy az egyes éghajlati veszélyforrások milyen hatást fejtenek ki a sebezhető/érintett ágazatokra, mint például:

- Emberi egészség és élet¹¹
- Infrastruktúra (energia, víz, közlekedés, társadalom)
- Épített környezet
- Gazdaság (turizmus, mezőgazdaság és erdőszet)
- Biodiverzitás (part menti területek, zöld zónák/erdők)

2. lépés: kockázatelemzés elvégzése, a lehetséges hatásokra és az érintett csoportokra összpontosítva. Az elemzést ágazatonként és valamennyi éghajlati veszélyre vonatkozóan el kell végezni.

3. lépés: Kockázatértékelési felmérés készítése, a jövőbeli veszélyekre és a hatás mértékére összpontosítva. Az elemzést ágazatonként és az összes éghajlati veszélyre vonatkozóan kell elvégezni.

Az **adatok elérhetőségét** tekintve a legtöbb önkormányzat meteorológiai adatokat használ az időjárás-előrejelző modellekhez. Ezek az információk gyakran ingyenesen elérhetők a meteorológiai intézeteknél. A közegészségügyi adatok elemzéséhez az önkormányzatok a kórházi adatokkal dolgoznak. Bár a biztosítási adatok felhasználhatók az éghajlattal kapcsolatos korábbi katasztrófák által okozott károk becslésére, a közelmúltbeli tüzek és árvizek viszont nem feltétlenül jelzik előre a jövőbeli veszteségeket. Ezen túlmenően néhány olyan eszköz áll rendelkezésre, amely a megfigyelt és várható éghajlatváltozáson és annak az EU egész területén jelentkező hatásain alapuló kockázat- és sebezhetőségi értékeléshez releváns adatokkal szolgálhat.

▪ **Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (European Environment Agency, EEA) mutatói:**

Ezek a mutatók, amelyeket az EEA honlapján tesznek közzé, az éghajlatváltozással és annak európai hatásaival kapcsolatos elemek széles körét tartalmazzák. A vizsgált jelenség tendenciájáról vagy állapotáról is tájékoztatást nyújtanak. A mutatók a következőkre vonatkoznak: mezőgazdaság, légszennyezés, biológiai sokféleség - ökoszisztémák, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, éghajlatváltozás mérséklése, energia, környezet és egészség, ipar, földhasználat, erőforrás-hatékonyság és hulladék, talaj, fenntarthatóság, közlekedés, valamint víz- és tengergazdálkodás.

▪ **A Lancet Countdown mutatói** az éghajlatváltozás és az emberi egészség közötti kapcsolatra irányulnak, és az [Európai Éghajlat- és Egészségügyi Megfigyelőközpont](#) weboldalán érhetőek el. A megfigyelt mutatók a következő területekhez kapcsolódnak: hatás, kitettség és sebezhetőség; alkalmazkodás, tervezés és ellenálló képesség; enyhítési intézkedések és egészségügyi járulékos előnyök; gazdaság és finanszírozás; valamint politika és kormányzás.

▪ **A Copernicus éghajlati indexei** a Copernicus Éghajlatváltozási Szolgálat (Copernicus Climate Change Service, C3S) [éghajlati adattárából](#) származó kiválasztott éghajlati változókat és mutatókat fedik le. Ezek az éghajlati mutatók az egészségüghöz, a mezőgazdasághoz, az

---

¹¹ Az RVA-k esetében érdemes a kereteken kívül gondolkodni. Például a hawaii Lahaina városát 2023 augusztusában elpusztító tüzet nem lehetett eloltani, mert a víznyomást biztosító generátorok leálltak, és ezt a helyzetet tovább rontotta a műanyagból készült házi vízvezetékek megolvadása, amely tovább csökkentette a rendszer nyomását. Végül a tűzoltóknak nem volt víz, amit az épületekre locsolhattak volna.

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CEESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2019

erdőgazdálkodáshoz, az energiához, az idegenforgalomhoz, a vízgazdálkodáshoz és a tengerparti területekhez kapcsolódnak, és elérhetők az [Európai Éghajlati Adattárban](#).

3.3 Az Akcióterv

A SECAP-intézkedéseknek kapcsolódniuk kell a Polgármesterek Éghajlat- és Energiaügyi Szövetségének három pilléréhez („2030-as célok”), amelyek a következők: éghajlatváltozás **mérséklése** (55%-os kibocsátáscsökkentési cél 2030-ig), az éghajlatváltozáshoz való **alkalmazkodás**, és a **biztonságos, fenntartható és olcsó energia**.

Az Akcióterv végrehajtása több lépést is magába foglal, többek között a döntéshozó szervek elkötelezettségének megszerzését, az érdekelt felek hivatalos jóváhagyását, a megfelelő pénzügyi források biztosítását és végül a végrehajtást. Az eredményeket végül kommunikálni, ellenőrizni és értékelni kell.

3.3.1 A megvalósítás megtervezése

A Polgármesterek Szövetségéhez való csatlakozás **kötelezettségvállalást** jelent. A SECAP kidolgozásának másik kritikus szakasza a helyi döntéshozó testület (gyakran a városi tanács) jóváhagyása, amely **hivatalosan támogatja** a SECAP-ot és biztosítja a szükséges pénzügyi forrásokat (ld. a 4. ábrát). A helyi önkormányzatoknak továbbra is támogatniuk kell a SECAP folyamatát azáltal, hogy megfelelő humán erőforrásokat, megfelelő időt, költségvetést és egyértelmű felhatalmazást biztosítanak, valamint részt vesznek a kidolgozási folyamatban, hogy a szervezeti egységeik elfogadják és támogassák azt. Az önkormányzati tisztviselőket jól kell informálni. A végrehajtásról jelentéseket kell készíteni és rendszeresen értékelni kell őket. Ugyanakkor, hogy eloszlassuk a **kötelezettségvállalással** kapcsolatos aggodalmakat: a kötelezettségvállalás nem jogilag kötelező érvényű célt jelent a CoM számára – inkább csupán egy törekvésnek számít, amely a kibocsátáscsökkentés elérése érdekében eltökéltséggel párosul.

Mivel a helyi pénzügyi források folyamatosan korlátozottak, elengedhetetlen, hogy más finanszírozási forrásokat is megvizsgáljanak. További finanszírozási alternatívák lehetnek az Európai Strukturális és Beruházási Alap, a nemzeti pénzügyi programok vagy az innovatív finanszírozási eszközök (például a crowdsourcing).

A végrehajtási szakasz jelentős pénzügyi forrásokat igényel, a munka és idő szempontjából a leghosszabb. Az érdekelt felek bevonása, valamint a hatékony belső (az önkormányzati szervezeti egységeken belüli) és külső (a polgárokkal és az érdekelt felekkel folytatott) kommunikáció elengedhetetlen.

A SECAP végrehajtási tervének meg kell határoznia a fontos feladatokat (lépésről lépésre), az érintett osztályokat, személyeket vagy vállalkozásokat, az idő- és költségvetési kereteket, valamint az intézkedések prioritást élvező ágazatait. Végül figyelembe kell vennie az előre jelzett eredményeket, beleértve a várható CO₂-csökkentést, energiamegtakarítást és a megújuló energia előállítását.

4. ábra: A SECAP végrehajtásának lépései

A **végrehajtás** több fő elemet foglal magába:

- Prioritások kijelölése, a konkrét lépések és végrehajtásuk fontossági sorrendjének megállapítása
- „SMART” célok és mutatóik
- A munkacsoportok szerepe és leírása
- Kivitelezés és az ellenőrzés ütemezése
- A megfelelő költségvetési elkülönítésre vonatkozó terv és a finanszírozási források pontos meghatározása
- Ellenőrzés és értékelés
- További pénzügyi források keresése

3.3.2 Végrehajtási tanácsok

Ne feledje, hogy az intézkedések végrehajtási folyamata időigényes, és jó kommunikációra van szükség mind szervezetben belül, mind a külső szakértőkkel. A folyamatokat rendszeresen figyelemmel kell kísérni. A SECAP-intézkedések bevezetése lehetőséget adhat az új koncepciók kisebb léptékű tesztelésére a nagyobb léptékű végrehajtás előtt.

Tanácsok a SECAP-intézkedések sikeres megvalósításához

Projektmenedzsment megközelítés

- ✓ Alkalmazzon projektmenedzsment-technikákat a tervezéshez, a határidők és mérföldkövek meghatározásához, a költségek kezeléséhez, az eltérések elemzéséhez és a kockázatok kezeléséhez.
- ✓ Ossa fel a projektet különböző részekre, és válassza ki az egyes részekért felelős személyeket.
- ✓ Állítson fel protokollokat és eljárásokat a tevékenység lépéseinek elvégzésére, és válasszon minőségellenőrzési rendszert, hogy garantálni tudja a kitűzött célok elérését.
- ✓ Alkalmazzon menedzsment eszközöket az akciótervben szereplő tevékenységek nyomon követésére és felügyeletére (például a költségvetési eltérések és a kibocsátáscsökkentés százalékos arányát jelző scorecard-rendszert stb.)

Emberi erőforrások és kommunikáció

- ✓ Az érdekelt felek részvételének megszervezése a SECAP végrehajtásban (pl. rendszeres találkozókra keresztül, tájékoztatói vagy ötletmegosztási céllal)
- ✓ Helyi tanács rendszeres értesítése
- ✓ Képzések szervezése és megvalósítása a végrehajtásban részt vevő személyek, illetve a belső csapat számára
- ✓ A nagyszabású alkalmazás előtt teszteljen néhány módszert olyan eszközökkel, mint például kísérleti vagy demonstrációs projektek.

4 Szervezeti struktúrák kialakítása

A helyhatóságon belül az egyértelmű szervezeti szerepkörök és felelősségi körök kijelölése alapvető fontosságú a SECAP sikeréhez és fenntarthatóságához. Az önkormányzat feladata, hogy a SECAP-ot vertikálisan (a különböző vezetési szintek között) és horizontálisan (valamennyi szervezeti egységen belül) is figyelembe vegyék. Ennek érdekében az önkormányzat új struktúrákat alakíthat ki, vagy már meglévőket módosíthat.

E téren ugyanakkor lényeges eltérések mutatkoznak a nagyobb és a kisebb települések között. A kisebb közösségekben vagy városokban a SECAP-ok szervezeti felépítésének létrehozása kihívást jelenthet, mert gyakran jelentős nehézségekkel kell szembenézniük a korlátozott humán erőforrások következtében. Ez különösen igaz a specifikus szaktudást igénylő fenntarthatósági és az éghajlatpolitikai kérdések esetén.

Annak érdekében, hogy megbirkózzanak ezekkel a korlátokkal és közben mégis előrelépjenek a kisebb önkormányzatok is, íme néhány javaslat, amelyeket elsősorban a kisebb településeknek és közösségek számára lehetnek hasznosak:

1. **A kulcsfontosságú kezdeményezések prioritási sorrendbe állítása:** Koncentráljon néhány nagy horderejű projektre, amelyek megfelelnek a közösség legsürgetőbb szükségleteinek és fenntarthatósági céljainak. Az erőforrások csoportosításával maximalizálhatja munkatársai hatékonyságát.
2. **Az önkéntesség hasznosítása:** Ajánlott olyan önkéntesek bevonása a helyi közösségből, akik elhivatottak és kifejezetten érdeklődnek a fenntarthatóság és az éghajlatváltozáshoz köthető

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CEESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2019

témák iránt. Az önkéntesek értékes segítséget tudnak nyújtani olyan feladatokban, mint rendezvényszervezés, ismeretterjesztés és adatgyűjtés.

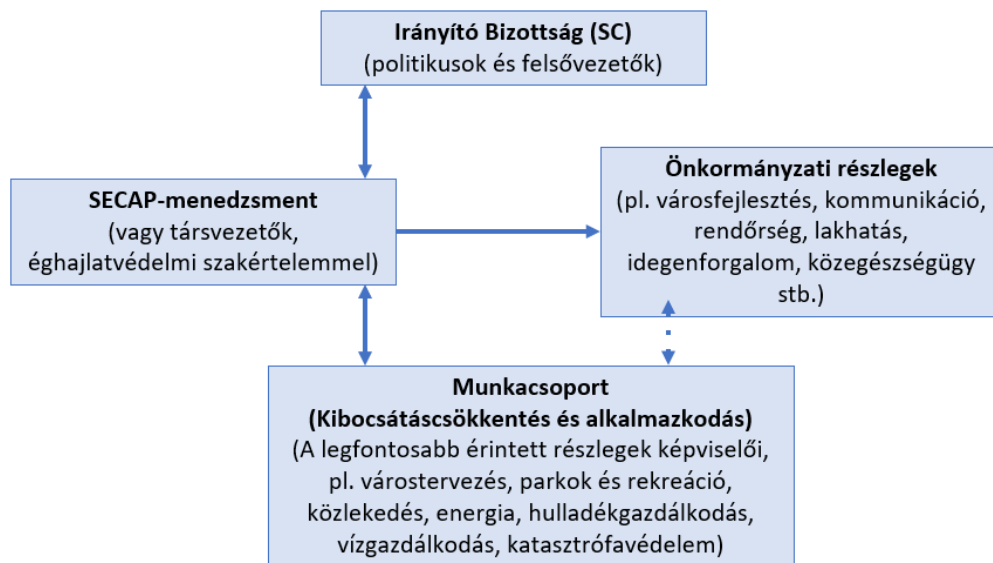
3. **Külsős partnerek felkutatása:** Működjön együtt a szomszédos közösségekkel, regionális szervezetekkel és a fenntarthatóságra szakosodott civil szervezetekkel. Ezek a partnerségek további szakértelmet és erőforrásokat nyújthatnak.
4. **A kis közösségek egy SECAP-ba való tömörítése:** A regionális SECAP-ban való együttműködés kifejezetten hatékony módszer lehet, főleg akkor, ha az egyes közösségek hasonló földrajzi helyzetben vannak és korlátozott erőforrásokkal vagy kapacitással rendelkeznek saját akcióterveik kidolgozásához és végrehajtásához.
5. **A kollektív szakértelem hasznosítása:** Minden közösség egyedi erősségekkel és szaktudással rendelkezhet. Az együttműködés révén a közösségek szélesebb körű tudást és tapasztalatot használhatnak fel, ami előmozdítja az innovációt és a legjobb módszerek megosztását.
6. **A finanszírozási lehetőségek fejlesztése:** A regionális SECAP-ok vonzóbbak lehetnek a támogatók és a pályázati programok számára, mivel gyakran jelentősebb és koordináltabb célok mentén készülnek el. Ez is növelheti a pénzügyi támogatás megszerzésének esélyét.
7. **Tervezzen átfogóan:** A regionális SECAP-ok átfogóbb és egységesebb tervezéshez vezethetnek. Ez olyan, eredményesebb megoldásokban öltöhetnek testet, amelyek a közös kihívásokra, például a közlekedési infrastruktúrára, a megújuló energiatermelésre vagy a hulladékgazdálkodásra adnak választ.
8. **Vegyen igénybe szakmai segítséget:** Keressen olyan technikai segítségnyújtó programokat és tanácsadókat pl. az [EPAH technikai segítség nyújtási programja](#), akik speciális tudást és útmutatást tudnak kínálni a fenntarthatósági projektekhez, így segítve a szakértelemben mutatkozó hiányosságok áthidalását. Néha a kormánytól vagy az EU által finanszírozott projektek révén is elérhető finanszírozás a tanácsadás költségeinek fedezésére.
9. **Használja ki a gyakornoki lehetőségeket:** Vegye fontolóra gyakornokok fogadását vagy helyi oktatási intézményekkel való együttműködést. A gyakornokok segíthetnek a kutatásokban, az adatelemzésben és a projektmenedzsmentben, így kisebb költségek mellett értékes támogatást nyújthatnak.
10. **Vegyen részt regionális hálózatokban:** Csatlakozzon regionális vagy országos szintű fenntarthatósági hálózatokhoz és szövetségekhez - a közép-kelet-európai régió egyik példája a [CEESEN](#). Ezek a szervezetek sokszor kínálnak erőforrásokat, bevált módszereket és szakértői támogatást a kisebb közösségek számára. **A Polgármesterek Szövetségének területi koordinátorai (CTC-k) vagy az energiaügynökségek** segíthetnek azoknak a helyi hatóságoknak, amelyeknek a kompetenciái nem elegendőek saját SECAP-juk kidolgozásához vagy végrehajtásához. Stratégiai iránymutatást, pénzügyi és technikai segítséget nyújthatnak. A támogatás másik formája lehet egyes konkrét feladatok alvállalkozásba helyezése, például egy BEI vagy egy RVA elkészítése vagy gyakornokok megbízása ezekkel a feladatokkal.

A megfelelő személyzettel rendelkező nagyobb önkormányzatok esetében az átfogó irányításért felelős igazgatási struktúra mellett érdemes fontolóra venni az alapkibocsátási leltár (BEI), a kockázat- és sebezhetőségi értékelés (RVA), a stratégiák és intézkedések tervezéséért és végrehajtásáért, valamint az érdekelt felek bevonásáért és a többszintű kormányzati kezdeményezésekért felelős struktúrák egy munkaegységbe való összevonását. A SECAP kidolgozásának és végrehajtásának

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CEESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 / H2020-LC-SC3-EE-2019

folyamatában döntő szerepet fog játszani az energiamenedzser és az ellenálló képességgel foglalkozó szakértő rendelkezésre állása az igazgatási struktúrában.

Ugyanakkor a település méretétől függetlenül az igazgatási struktúrának biztosítania kell a SECAP végrehajtását, nyomon követését és aktualizálását megfelelő személyi állomány, erőteljes belső koordináció vagy külső szolgáltatások igénybevétele révén. Jól meghatározott szervezeti struktúrára van szükség a költségek és az előnyök kiegyensúlyozásához és a hosszú távú elképzelések megvalósításához (ld. a 6. ábrát). Annak érdekében, hogy a SECAP-ot elfogadják és kézzelfogható hatása legyen, be kell vonni a helyi lakosokat és érdekelt feleket (ld. az 5. ábrát).

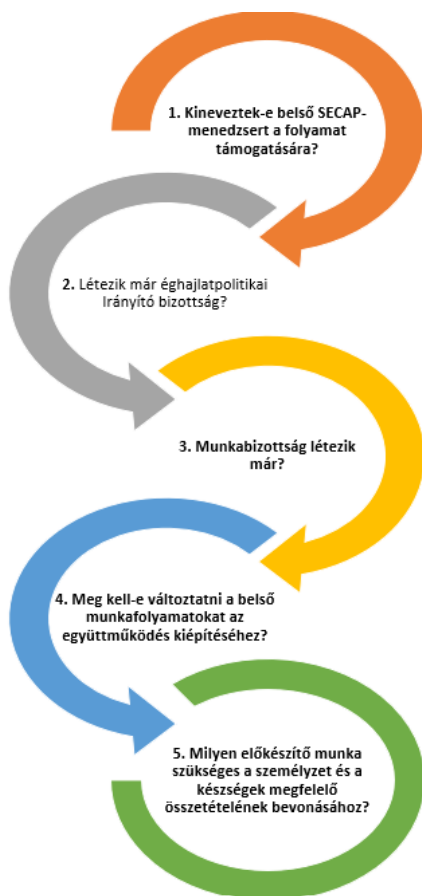

5. ábra: Egy lehetséges szervezeti struktúra a nagyobb településeken¹²

A SECAP kidolgozási folyamat kezdetén ki kell nevezni egy „koordinátort” vagy „SECAP-menedzsert”. Kisebb közösségekben ezek lehetnek akár önkormányzaton kívüli szereplők is, például helyi egyesületek képviselői, civil szervezetek, vagy akár önkéntesek, akik kellő vezetői tapasztalattal rendelkeznek a megvalósítás teljes szakaszában. Biztosítani kell, hogy rendelkezzenek a pénzügyi forrásokkal, a munkájuk elvégzéséhez szükséges idővel, valamint az illetékes közigazgatási osztályok és a helyi politikai hatóságok teljes támogatásával. Amellett, hogy rendelkezniük kell némi tapasztalattal az éghajlatváltozási intézkedések terén, kommunikációs és moderátori képességekkel, valamint a különböző tudományágak közötti kapcsolatok megértésével, az ő feladatuk lenne a kapcsolattartás az illetékes szervezeti egységekkel. A fontos önkormányzati szereplők annál inkább személyes felelősséget éreznek az akcióterv célkitűzéseiért, minél több felelősséget vállalnak a SECAP-ban. A munkacsoportok tagjai számos szakterületen megfelelő képzést igényelhetnek (pl. műszaki kompetenciák, projektmenedzsmet, beruházási projektek létrehozása). Ezenkívül a célzott kommunikációs erőfeszítések segíthetnek a különböző osztályok önkormányzati alkalmazottainak elérésében és meggyőzésében.

A SECAP szervezeti struktúra felállításához szükséges irányadó kérdéseket a 6. ábra mutatja.

¹² Forrás: [C4S csapat az energiáért](#)

6. ábra: Néhány iránymutató kérdés a szervezeti felépítésre

Az Irányító Bizottságnak (Steering Committee, SC) a közigazgatási testületek képviselőiből, politikai képviselőkből (városi vagy közösségi tanácsosok) vagy más érintett szereplőkből kell állnia. Biztosítania kell a SECAP koordinációját, és stratégiai döntéseket kell hoznia. Feladatai közé tartozik a végrehajtás előrehaladásáról szóló jelentés, a felülvizsgálat, a munkacsoportok létrehozása és kommunikációs tevékenységek (pl. külső kommunikáció, kampányok). Rendszeresen (évente 2-4 alkalommal) kell üléseznie.

A **Munkacsoportoknak** (Working Groups, WG) valamennyi minisztérium tisztviselőiből és civil tisztviselőkből kell állnia. Tanácsadók és politika képviselők is bevonhatók. A Munkacsoport részletes akcióterveket készít, azokat végrehajtja, és az SC-t tájékoztatja az elért eredményekről. A Munkacsoport igényei határozzák meg, hogy hány ülést tartanak; évente három ülés lenne megfelelő.

5 Az esetleges akadályok és azok leküzdése: A SECAP-készítési folyamatok tanulságai a CESEU-n belül

A következő fejezetben a CESEU projekt keretében kidolgozott SECAP-ok írása során szerzett valós ismereteinket és meglátásainkat mutatjuk be. Ezek közé tartoznak a módszertani és szervezeti elemzések eredményei, az adatgyűjtés nehézségei és a költségvetési korlátokkal való küzdelem. Ezek némileg tükrözik a projekt résztvevőinek e kihívásait, valamint a nehézségek megoldására alkalmazott megközelítéseket a CESEU projekt során.¹³ Ha többet szeretne megtudni a CESEU [eredményeiről](#), kérjük, olvassa el a projekt honlapján megosztott forrásokat.

5.1 Akadályok

Módszertan:

- ☐ Regionális együttműködés esetén, amikor a SECAP készítője megpróbál megfelelni mind a kisebb, mind a nagyobb települések igényeinek, kellően figyelembe véve a fenntarthatósági, energia- és környezetvédelmi politikák regionális hátterét, akkor előfordulhat, hogy kissé át kell

¹³ Zárójelben szerepelnek azok az országok nevei, amelyekben a felvetett probléma konkrétan jelen volt.

alakítani a módszertant, hogy egy mindenki számára elfogadható keret rendszer jöjjön létre (RO).

- ☐ Vizsgálja meg, hogy milyen előnyei és hátrányai vannak annak, ha a Polgármesterek Szövetsége által biztosított módszertan helyett a nemzeti módszertant választja (amennyiben van ilyen), mivel a nemzeti megközelítés gyorsabb hozzáférést biztosíthat a központi hatóságok által nyújtott finanszírozáshoz (EE)¹⁴.
- ☐ Megfontolandó, hogy az éghajlatpolitikai akciótervek esetében nem lenne-e célszerű egymást átfedő módszereket alkalmazni, ahelyett, hogy az egyik módszert egy másikkal helyettesítsék. Így lehetővé válik a Polgármesterek Szövetsége által kidolgozott módszertan követése, miközben a települések által meghatározott egyedi szempontok is előtérbe kerülnek (HU)¹⁵.

Szervezés és adminisztráció

- ☐ Ahhoz, hogy a SECAP-munkacsoportok sikeresek legyenek, több osztály munkatársait is be kell vonni, többek között a közművek, a projektfejlesztés, a katasztrófavédelem, a környezetvédelem és az energiaügy területén dolgozókat. Ezek a munkacsoportok segítséget kaphatnak aztán az alapvető adminisztratív feladatokhoz.
- ☐ A kisebb közösségek gyakran nem rendelkeznek megfelelő szakértelemmel, de az általánosabb fenntartható fejlődési kihívások mérlegelése mellett az önkormányzatoknak ebben az esetben is aktívan részt kell venniük az adatgyűjtési folyamatban, és segíteniük kell az energiahatékony és megújuló energiaforrások beazonosításában a megbízott külső szakértőket. Végére is a SECAP fejlesztési folyamat során a helyi önkormányzatok azok a szervezetek, amelyek a legjobb helyzetben vannak ahhoz, hogy elősegítsék az együttműködést a helyi vállalkozásokkal, a civil szervezetekkel, a lakosokkal és más helyi érdekcsoportokkal, miközben változatos nézőpontokat és ötleteket gyűjtenek (HR). Az ilyen kezdeményezésekből származó ismeretek hasznosak lesznek a következő kampányok és a környék hosszú távú, fenntartható növekedését támogató tevékenységek fejlesztéséhez. A SECAP kialakításában való közös munka segítségével nagyobb betekintést nyerhetnek az energiafogyasztás helyzetébe, az energiahatékonyabb növelésébe, valamint a megújuló energiaforrások optimális felhasználásának leghatékonyabb módszereibe a köz- és magánszférában egyaránt.
- ☐ A kistelepüléseken a feladatok felhalmozódása mindennapos lehet. Ideális lenne azonban, ha a polgármester ideiglenesen kizárólag a SECAP fejlesztési feladatokkal bízna meg munkatársait a SECAP előkészítése során. Ez lehetővé tenné, hogy a dolgozók koncentrálhassanak az eljárásra és a részletekre, megelőzve ezáltal a véletlen hibákat (PL).
- ☐ A nagyobb településeken szervezeti problémák akadályozhatják a SECAP folyamatát. A SECAP kidolgozása és későbbi végrehajtása során például előfordulhat, hogy olyan kollégákkal találkozik, akik ódzkodnak az újszerű megközelítésektől és feladatoktól amelynek háttérben politikai megfontolások is állhatnak. A részlegek közötti interakciókat akadályozhatják a mások

¹⁴ Az EE, alternatív energiával és éghajlattal kapcsolatos akcióterv útmutatást ad a ráfordítások nyolc csoportba való felosztásához (egészségügy, szociális jóllét; földhasználat és tervezés; természeti környezet; gazdaság, beleértve a zöld közbeszerzéseket és a körkörös gazdaságot; biogazdaság; közösség, tudatosság, együttműködés, infrastruktúra és épületek, energia és ellátásbiztonság).

¹⁵ A jelenlegi CoM platform/felület a magyar tapasztalatok alapján nem nevezhető felhasználóbarátnak, hőként azok számára akik nem tudnak angolul. Gyakran a a SECAP-ot elkészítő tanácsadók végzik el ezen a felületen az adatbevitelt az önkormányzati munkatársak helyett. Továbbá a SECAP-ok minősége sok esetben jelentősen eltérést mutathat, hiszen a SECAP-ot készítő szakértő munkáját nem ellenőrzi senki.

által tett félreérthető kijelentések vagy a kapacitásukat és tudásukat meghaladó, helytelenül kiosztott feladatok (HU).

Adatgyűjtés

- ☐ A SECAP-ok adatgyűjtése a CESEU-ban részt vevő valamennyi fél számára nehéznek bizonyult. Ha Ön legalább 50 000 lakosú településen él, akkor kihasználhatja az EIE-adatokhoz való hozzáférés új lehetőségét (ld. az 5. oldalt). Ha segítségre van szüksége több kormányzati adatbázisban való eligazodásban, kérjen segítséget egy klíma- és energiaügyekben tevékenykedő civil szervezettől vagy a helyi energiaügynökségtől (HU, HR).
- ☐ A megvalósítási helyszíntől függően a helyi energiaügynökség akár már most rengeteg információval rendelkezhet, vagy segíteni tudja az önkormányzatot, hogy a megfelelő platformon lekérdezhesse a szükséges energia- és éghajlati adatokat. Előfordulhat, hogy az ügynökség már összeállította a korábbi időjárás- és az energiaszolgáltatóktól származó adatokat, hogy segítse az alapkibocsátási leltárak kiszámítását, valamint az éghajlati kockázatok és sérülékenységek felmérését. Előfordulhat az is, hogy már GIS-szoftvert használnak, mint például az Urban Heat Island, a sebezhetőségi felméréshez (RO).

Költségvetés korlátozása

- ☐ Mivel a SECAP-intézkedések végrehajtása gyakran jelentős beruházásokat igényel, és az önkormányzati költségvetések jellemzően alacsonyak az egész régióban, valószínűleg más finanszírozási forrásokat kell keresni, elsősorban uniós támogatásokat. Alternatív megoldásként felveheti a kapcsolatot a helyi energiaügynökségekkel, mivel ők naprakész információkkal rendelkezhetnek arról, hogy mely finanszírozási források a megfelelőek. Ne feledje, hogy a SECAP-kezdeményezésekhez pénzt szerezni soha nem könnyű, különösen a kisvárosok számára a nehéz pályázati eljárások, a szigorú jogosultsági követelmények és a kiélezett verseny miatt. Lehetőleg több helyre is pályázzon, hogy sikertelenség esetén legyen esélye más forráshoz hozzájutni. Győződjön meg arról, hogy igényei és pályázatai teljes mértékben megfelelnek az alapkritériumoknak, és emellett relevánsak is, hogy elkerülje az idővesztéséget.
- ☐ Bizonyos országokban a hatóságok által biztosított elégtelen finanszírozás és/vagy az éghajlatváltozással kapcsolatos nemzeti szintű vezető szerep hiánya a helyi fejlesztési tervezés nem megfelelő támogatása akadályozhatja a SECAP-fejlesztést. A civil társadalom hiánya és a helyi döntéshozatalban való alacsony szintű lakossági részvétel szintén kihívást jelenthet. Ahhoz, hogy maximalizálja az esélyeit egy finanszírozható SECAP létrehozásában, olyan személyekkel kell felvennie a kapcsolatot, akik jártasak a különböző érdekelt felekkel való kapcsolattartásban. A helyi energiaszervezetek vagy bizonyos civil szervezetek sikeresen tudják az önkormányzatokat támogatni a folyamatban.

5.2 A SECAP-folyamat során levont tanulságok

- ☐ Az adott önkormányzat alap hozzáállása a helyi SECAP kidolgozásához, igen meghatározó lehet. A kollégák egy része félhet az ismeretlentől. Aggódhatnak például amiatt, hogy egy SECAP-ban megcélzott klímacél (pl. 2030-ra 55%-os CO₂-kibocsátás csökkentés) túlságosan ambiciózus.

Azonban a SECAP megléte a jövőben sok előnnyel járhat az önkormányzat számára (finanszírozási/támogatási lehetőségek, egyes mutatók nyomán követése stb.), különösen akkor, ha a helyi politika jelenleg az EU kibocsátáscsökkentési céljaihoz igazodik. Nagyon fontos

hangsúlyozni - ahogyan az a tervek esetében gyakran előfordul -, hogy a javasolt tevékenységek tervezett ütemezése különböző okokból (például a finanszírozás késése, vagy a biztosításának nehézségei, az építési munkálatokkal kapcsolatos problémák) változhat, de ez nem jelenti azt, hogy a SECAP-ban megfogalmazott célokat nem fogják elérni. Továbbá a SECAP kibocsátáscsökkentési célkitűzése csak egy szándék, amelynek teljesítésén az önkormányzat a Polgármesterek Szövetsége iránti elkötelezettségének részeként mindig is dolgozni fog; de SECAP-ban foglalt vállalások be nem tartása/el nem érése nem jár **jogi következményekkel**.

- ☐ Ha Ön más szomszédos városokkal köt megállapodást közös SECAP készítéséről, a kiindulási helyzetük eltérő lehet a SECAP-ok megértése és az igényeik tekintetében.

Ennek a kérdésnek a megoldására felajánlhatja az 1.4. fejezetben szereplő linkeket a többi önkormányzatnak, majd az ottani kollégáival megbeszélhetik a véleményüket és megoszthatják tapasztalataikat. A rendelkezésre bocsátott online képzési források (amelyek sajnos csak angol nyelven állnak rendelkezésre, de az online fordítás segíthet) segíthetnek az önkormányzatoknak abban, hogy jobban megértsék a SECAP keretrendszerét.

- ☐ Ha Ön úttörő szerepet tölt be megyéjében (vagy más közigazgatási régióban), előfordulhat, hogy más települések is felkérlik, hogy vegyen részt a SECAP kidolgozásában.

Ön tehát ideális helyzetben lesz ahhoz, hogy a SECAP-ok helyi nagykövete legyen, hangsúlyozva, hogy a SECAP több mint egy egyszerű dokumentum, és létrehozása lehetővé teszi a helyi közösségek számára, hogy az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások területén konkrét kezdeményezésekre összpontosítsanak. Az ő bevonásuk már csak azért is fontos, mert várhatóan aktív részvételt vált ki a SECAP kidolgozás és megvalósítása során. Mint minden mentorálás esetében, ennek a vezetői szerepnek a vállalása valószínűleg pozitív tapasztalatot jelent majd, ami azt eredményezi, hogy ezek az önkormányzati képviselők érdekeltek lesznek abban, hogy a SECAP kidolgozásával és végrehajtásával kapcsolatos tapasztalataikat megosszák másokkal a megyében, és elmélyítsék kapcsolataikat az önkormányzattal.

- ☐ A SECAP-ok egyes országokban még nem szerepelhetnek a nemzeti fejlesztési programok pályázati feltételeként (azaz az operatív programok kirériumaként). Egyes városok, amelyek már korábban létrehozták a SECAP-jukat, elégedetlenségüket fejezhetik ki emiatt, mivel nem tudnak közvetlenül profitálni elkészült SECAP-jukból (azaz az OP pályázatok során nem kapnak többlet pontokat), és emiatt előfordulhat, hogy nem látják a gyakorlati hasznát annak, hogy a SECAP-ot felülvizsgálják és a kezdeményezést erősítsék.

Nehéz ezt a helyzetet kezelni, de ne feledje, hogy az EU egésze kötelezettséget vállalt arra, hogy 2030-ig 55%-kal csökkenti a kibocsátást, és hogy a nemzeti kormányok hozzáállása változhat. Például az [EU-tagállamoknak 2023. októberétől két évük lesz](#) arra, hogy átültessék nemzeti jogba az új, átdolgozott [energiahatékonysági irányelv \(EU\) 2023/1791 legtöbb elemét](#). Ennek elősegítésében a CEE-régió (Közép-Kelet-Európa) belüli bevált gyakorlatok és esettanulmányok népszerűsítése további pozitív hatást érhet el, és ez mind a [Polgármesterek Szövetségén](#), mind a [CEESEN oldalán](#) keresztül elérhető. A SECAP-ok előnyeinek megismertetése a lakosok, a döntéshozók és a kereskedelmi ágazat körében segíthet a nemzeti szintű elfogadottság és megértés növelésében.

Ezen túlmenően a SECAP-okkal és azok gyakorlati megvalósításával kapcsolatos, más önkormányzatokkal való együttműködés segíthet a következő jellemzők kidolgozásában:

- ✓ az energetikai és éghajlatvédelmi intézkedések tervezésében az önkormányzati alkalmazottak kompetenciájának és kapacitásának megerősítése, végrehajtása és nyomon követése;
- ✓ az önkormányzati épületek energiafogyasztásának hatékony kezelése;
- ✓ SECAP-okban előirányzott intézkedések kidolgozásának és végrehajtásának új megközelítései;
- ✓ hosszú távú szakpolitikai elköteleződés, illetve megfelelő eljárások és források, melyek támogatják az önkormányzatok klímasemlegességi törekvéseit;
- ✓ jobb ágazaton belüli és ágazatok közötti együttműködés (az önkormányzatok megfelelő osztályai között, az érintettekkel és más helyi önkormányzatokkal).

5.3 Egyszerűsített tanácsadás: Hét kulcsfontosságú ajánlás

Összefoglalva, a fenntarthatóbb és ellenállóbb jövő felé vezető munka fő elemei, amelyekkel méretüktől függetlenül minden önkormányzatnak foglalkoznia kell - akár egy klasszikus SECAP, akár más típusú éghajlat- és energiaügyi cselekvési terv keretében - a következők:

1. **A finanszírozási stratégiai biztosítása, a források megfelelő elosztása és felhasználása:** Támogatások, együttműködések és költségvetési átcsoportosítások felkutatása a SECAP kidolgozásának és végrehajtásának előmozdítása érdekében. Az egymásnak ellentmondó igények kiegyensúlyozása gondos forráselosztást igényel, figyelembe véve a hosszú távú előnyöket és az egyéb közösségi igényekkel való együttműködést.
2. **Technikai szakértelem megszerzése:** Stratégia kidolgozása a helyi személyzet és a közösségi szervezetek kapacitásának növelésére a SECAP-projektek sikeres támogatása, tervezése, végrehajtása és irányítása érdekében. Fektessen be képzésekbe és kapacitásépítési erőfeszítésekbe a belső szakértelem megteremtése érdekében, vagy működjön együtt külső szervezetekkel (pl. helyi/regionális energiaügynökségekkel, civil szervezetekkel) a SECAP sikere szempontjából kritikus technikai információkhoz való hozzáférés érdekében. A SECAP végrehajtásához osszanak ki pontos feladatokat a műszaki és adminisztratív dolgozóknak.
3. **Az adatgyűjtés prioritása:** Azonosítsa a kulcsfontosságú adatforrásokat, lépjen kapcsolatba a regionális ügynökségekkel az adatmegosztás érdekében, és aknázza ki a technológia nyújtotta a hatékony adatgyűjtést.
4. **Az érdekelt felek aktivizálása és hiteles bevonása:** Ösztönözze a részvételt a tájékoztatás, a nyilvános találkozók és az együttműködés révén, hogy biztosítsa a különböző vélemények meghallgatását és a SECAP iránti közös felelősségtudat kialakulását. A közvélemény figyelmét oktatási tevékenységekkel kell felhívni a SECAP-tevékenységek előnyeire és a fenntartható magatartás ösztönzésére.
5. **Támogató szakpolitikák elismerése:** Együttműködés más önkormányzatokkal és/vagy regionális hatóságokkal a SECAP-tevékenységeket lehetővé tevő és/vagy támogató szabályozási és szakpolitikai változások, például területrendezési módosítások és fenntarthatósági ösztönzés érdekében.
6. **Használja ki a meglévő technológiát, és legyen naprakész a technológiai fejlődésben:** Fedezze fel a költséghatékony és személyre szabható technológiai megoldásokat, például az utólag is beszerelhető energiahatékony berendezéseket, amelyek összhangban vannak közössége képességeivel és infrastruktúrájával. Lépjen kapcsolatba más városokkal, közösségekkel országában, akár külföldön is, hogy tanuljon a legjobb gyakorlatokból, és cseréljen tapasztalatokat az energiahatékonyág növeléséről és a megújuló energia alkalmazásáról.
7. **Hatékony ellenőrzési rendszerek létrehozása:** Hatékony eljárásokat kell kialakítani a SECAP-célok elérésének nyomon követésére.

6. Ajánlott irodalom

Bertoldi P. (editor), Guidebook 'How to develop a Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP) – Part 1 - The SECAP process, step-by-step towards low carbon and climate resilient cities by 2030, EUR 29412 EN, **Publications Office of the European Union**, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-96847-1, doi:10.2760/223399, JRC112986
<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC112986>

Bertoldi P. (editor), Guidebook 'How to develop a Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP) – Part 2 - Baseline Emission Inventory (BEI) and Risk and Vulnerability Assessment (RVA), EUR 29412 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-96929-4, doi:10.2760/118857, JRC112986
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a2ac8a5e-f134-11e8-9982-01aa75ed71a1/language-en>

C4S Team up for energy, Upgrading from SEAP to SECAP for integrated climate action, A quick access guide. <https://compete4secap.eu/resources/energy-management-systems/>

Eurovertice, Irradiare, Ekodoma, Guide for the elaboration of Sustainable Energy and Climate Action Plans, LIFE Adaptate project, Dec 2019.
<https://lifeadaptate.eu/wp-content/uploads/LIFE-Adaptate-SECAP-Guide-1.pdf>

Papadimitriou, E., Casabianca, E. and Cabeza Martinez, B., Energy poverty and gender in the EU: the missing debate, European Commission, 2023, JRC132612
<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC132612>

7. A CEESEU projekt

A Közép-Kelet-Európai Energia Unió (Central and Eastern European Sustainable Energy Union - CEESEU, 2020 - 2023) célja, hogy kiépítse a közép-kelet-európai államigazgatási szervek kapacitását olyan SECAP-ok (Fenntartható Energia- és Klíma Akciótervek) kidolgozására, amelyek elősegítik az energiahatékonyság növelését, a fenntartható energiagazdálkodást és a széndioxid-kibocsátás csökkentését, segítve a régiót abban, hogy hozzájáruljon az EU éghajlat-politikai céljainak eléréséhez és javuljon az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodóképessége. Ezen túlmenően a CEESEN Hálózatot is meg kell erősíteni, hogy támogassa a zöld átmenetet Közép-Kelet-Európában és tágabb értelemben az egész Európai Unión belül.

A közép-kelet-európai önkormányzatok lemaradtak nyugat-európai társaik mögött a SECAP-ok kidolgozásában. Ennek számos oka lehet, mint például a tervezési folyamat iránti tudatosság és érdeklődés hiánya, a szakértelem, a kapacitás és a forrásokhoz való hozzáférés hiánya – különösen a kistelepüléseken –, valamint az, hogy az EU-nak szüksége volt változtatásokra az eljárásban, mint például a Polgármesterek Szövetségének (CoM) létrehozása, amely jobban kezeli a visszamaradottságot, amely gyakran az éghajlatváltozással kapcsolatos fellépések háttérében áll az egész régióban.

Ezen hátráltató tényezőkre összpontosítva a CEESEU projekt célja a következő volt:

- Tréninganyagok létrehozása és a helyi közigazgatási munkaerő képzése, hogy sikeresen ki tudjanak dolgozni SECAP-okat, figyelembe véve a helyi sajátosságokat;
- A Támogatási Szerződés értelmében 23 közép-kelet-európai önkormányzat támogatása az érdekelt felekkel való együttműködésben és többszintű kormányzás végrehajtásában a SECAP-ok kidolgozásához (ezen kívül 20 + 38 kistelepülés bevonása, valamint 1 regionális szintű Energia és Klíma Akcióterv - ECAP létrehozása 6 önkormányzat számára közösen)
- Az önkormányzatok támogatása a SECAP-intézkedések végrehajtásában és finanszírozásában;
- A kapcsolat javítása a régiós közigazgatási szervek és az EU között;
- Tanácsadás a Polgármesterek Szövetsége és más EU-szervek részére, hogy hogyan szolgálják ki jobban a közép-kelet-európai önkormányzatok szükségleteit a SECAP-fejlesztési és végrehajtási folyamatban.

A CEESEU projekt megvalósításának eredményeként több fontos, hosszabb távú hatás is várható:

- 650 GWh energiamegtakarítás a projekt végéig;
- Legalább 645 fő közigazgatási munkavállaló készségfejlesztése az érintett önkormányzatoknál;
- A nemzeti és regionális fejlesztési tervek jobb összehangolása a SECAP-okkal a CEESEU-országokban, valamint jobb nemzeti és regionális energiahatékonysági politikák;
- Legalább 25 millió euró értékű fenntartható energetikai és klímaalkalmazkodási beruházás;
- Legalább 2500 elkötelezett résztvevő a [CEESEN](#) hálózatban.

Alphabetised
list of partners
in CEESEU

A támogatási megállapodás száma: 892270 — CEESEU — H2020-LC-SC3-2018-2019-2020 /
H2020-LC-SC3-EE-2019